

Учіте ся брати мои,
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Своего не цурайтесь

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 42

ДЖЕРСИ СІТІ. Н. Д. Среда 28-го Ноября 1894.

ГОДЪ

ГЛУПОСТЬ ГЛУПОСТЬ РОДИТЬ.

Тутъ у насъ въ Америцѣ багато де чого далобъ ся зробити для русской идеи и багато доброго вчинилобъ ся для нашего народа на вольной земли, слибъ у тутейшихъ русскихъ священниковъ було одно правдиве понятие „Руси“ въ головѣ, слибъ въ ихъ сердцахъ тлѣла искра любви до одного поработанного русского народа, слибъ наконецъ они признавши сынами того народа, котрый оплотомъ стоявъ вѣками проти азиатской дикости, грубого невѣжества, деспотизма и спасъ Европу одъ „повѣмѣсячя“ и одъ монгольско-хиньского „драха“, всецѣло посвятили ся для его добра!

Але пожалъ ся Боже! — не е оно такъ.

Въ Америцѣ есть уже около трицѣти русскихъ священниковъ (розумѣе ся малорусскихъ), але мало знаидешъ зъ щирымъ русскимъ сердцемъ, котре любилобъ свой народъ и думало о будучности невѣдничого теперь мало-русского народа.

Наибольша часть священниковъ нъ Америцѣ походить зъ угорской Руси. Тамъ якъ знаемо зъ исторіи, передъ десятиками лѣтъ патриоты закарпатской Руси и интеллигенція розчаровали ся идеєю „обединенія“ и не прикладали рукъ до народной працѣ, бо послиа глупой думки угорско-русскихъ патриотѣвъ, не треба було нѣчого робити бо: исторія, мова, литература: уже готова приходила зъ Россіи и шкода було надъ тымъ ломити собѣ голову, що готове приходило подъ нѣбъ. И що зъ того вышло? — Выйшло те, що интеллигенція и рускій клиръ не беручись користати анѣ зъ готового, тымъ лекше взялись до народной працѣ, перейшли въ мадярскій таборъ и нынѣ суть мадярами греческого обрядъ, а народъ лишений тодѣ самъ собою: зъсловачивъ ся и лишень оденъ рускій обрядъ стримавъ масу народа одъ цѣлковитого вынародовленія.

Такихъ священниковъ маємо тутъ зъ угорской Руси, котрыхъ батки були глупыми поклонниками идеи „обединенія“ а сыны остались печеными мадярами и ту дуть нашъ бѣдный народъ въ немилосердный способъ и до того огидного здирства служить имъ рускій обрядъ, котрого придерживуть ся лишень для роблена бізнесу. Себе называютъ мадярами и церкви, котры рускій народъ поставивъ за кроваво заробленный грѣшъ, передали на власность айрискимъ бискупамъ, щобъ могли свободнѣе корыстно провадити огидный гандель святыми тайнами.

Отже тѣ священники зъ мукачевской епархіи суть гнилюю колодою и наибольшую перешкодою на дорожѣ народного просвѣченія и добра, до котрого ревны священники зъ Галичины и кѣлькохъ зъ прашевской епархіи хочуть народъ допровадити.

Друга часть угорско-русскихъ священниковъ, котры уважаю за огидне, подѣ дѣло ходити зъ плейзу на плейзъ и предлювати „omszami“ и продаванемъ св. о. Николая то зъ бороною, то безъ бороны и котри не могли знести сикатуръ зъ стороны тутейшихъ бискупѣвъ, не маючихъ наименьшого понятія о русской церкви и ей обрядѣ, перейшли изъ Уніи на православіе и тымъ самымъ одрелись мало-руской народной идеи и собѣ сидѣть тихо, побераючи свою мѣсячну платню одъ роцѣйского правительства и кресты заслуги „благодѣльныхъ“.

Мы звертаемъ ся до нашихъ русскихъ Владыкъ въ Галичинѣ зъ умильнымъ прошеніемъ, щобъ благоизволили представити Риму смут не положене американо-русской церкви и щобъ постарались о одѣлканіи усѣхъ священниковъ зъ мукачевской епархіи. Сли Римъ ихъ сей часъ не одкличе назадъ домѣвъ, то въ короткомъ часѣ много а много сотокъ нашего народа перейде, якъ и днесъ уже переходять, на православіе. Тотъ священ-

ники зрекши ся русской идеи — только дуть народъ зѣ всѣхъ бѣдѣвъ, а народъ ихъ протое не хоче и шукае собѣ способу позбуди ся ихъ тымъ, що переходить на православіе, бо тамъ и не треба платити, якъ имъ повѣдають, попове бо царъ прійшле даромъ всѣ рѣчи до церкви.

На томъ потерпѣть нетѣлько справа „Уніи“, але и на ша мало-руска справа подѣ взглядоу національнымъ!

Руска народна справа тодѣ име розвивати ся и находити для себе пріютъ въ сердцу нашихъ эмигрантовъ такъ зъ угорской якъ и зъ галицкой Руси, наколи будутъ тутъ священники зъ Галичины и то не твердой партіи, бо для такихъ тутъ мѣста нема, але священники народолобцы, паренати горемъ и нуждою поработанного 28 миліонового мало-русского народа, свѣдомы своего высокого званія и посланничества; священники, котрыхъ блескъ долгара не заслѣпиль и ему души, сердца не отдадутъ; священники, котры за певну мѣсячну квоту не помѣняютъ своей идеи народной и не продадутъ свою волю, думку и слова за мизерну цѣну и не стануть ся проповѣдниками обскурантизма и рабства въ Америцѣ; не будутъ учить людей цѣлѣвать кайданы неволѣ на вольной земли. Тодѣ то американо-руска Русь скорымъ крокомъ и охочо поспѣшитъ до цивилизаціи, просвѣты, самопознания національного — а тримаючи ся одной спасительной католической церкви, котра не грозитъ намъ нѣякогомъ затратѣ русской народности зъ всеросійскомъ морѣ, стане въ рядъ цивилизованными народами въ Америцѣ.

Нове американо-русское поколѣне буде выховувати ся въ національномъ рускомъ душѣ и буде знати правдивую исторію русского народа, списану не по поліцейскому указу, але исторію писану кровью и то вѣками! Молода американо-руска Русь буде расти, крѣпѣти ся, учить ся единымъ сер-

цемъ, единою вѣрою въ возстаніе Руси и надѣєю на лучший часъ, коли братья зънаидъ Днѣпра и Днѣстра, одъ Карпатъ до Кавказу крикнуть: приходѣть зъ вольной земли рускій козаки изъ за моря бити ся за свободу прадѣдовской земли и помогѣть намъ!

Що вартъ религія?

Року 1848 — такъ оповѣдае славный писатель французскій о. Segur — сидѣвъ у въ вѣзницѣ въ Парижѣ оденъ несчастливый офицеръ. Онъ бувъ засужденный на смерть и ожидавъ только хвилѣ страшной езекуціи. Его преступленіе було думже велике: онъ замордувавъ зъ мести за вымѣрену ему кару своего зверника. Я бувъ душпастиремъ сеи то вѣзницѣ и зъ обовязку моего посѣщавъ я часто сего сказанца, чтобы его къ смерти належито приспособити. Онъ сердечно жаловавъ своего учинку, для того и задача моя була легкою. Слова мои знаишли приступъ до его раскаянного сердца. На два дни по засудѣ очистивъ мою душу свою въ святой сповѣди и принявши Найсвятѣйшу Тайну Евхаристіи чувъ ся бути супокѣйнымъ. „Въ той хвилѣ — сказавъ онъ до мене — сѣмъ цѣлкомъ щасливымъ. Я сѣмъ готовъ — най ся дѣе воля божя! Не жалую за житемъ а только за тымъ, ще не могу моего злочинства отпокутовати.“ Онъ сповѣдавъ и причащавъ ся кожного тыждня. По двомѣсячной вѣзницѣ оповѣстили ему дня 1. листопада 1848 р. що хвиля страчена вже надоспѣла. На вѣдомѣсть тую вздрогнувъ ся, але векорѣ узыскавъ наповоротъ повный супокѣи и сказавъ до надзирателя вѣзницѣ: „Сталось! але при знаюсь, що я по такой проволочѣ такого концѣ не надѣявъ ся.“ Я оставъ зъ нимъ самъ и еще въ послѣднѣе при способивъ его на тую дорожку. Цѣлу ночь моливъ ся онъ щиро а только одъ часу до часу розмаивавъ спокѣино зъ вѣзничнымъ сто-

рожемъ и жандармами. годинѣ 6 рано затуркотѣвъ зловѣщый вѣзъ. Вязень по пращавъ ся зъ присутнымъ и тѣ ледво одъ слезъ могли вздержати ся. Опосля сѣли мы оба до замкнутого воза. Подчасъ ѣзды бувъ онъ цѣлкомъ супокѣйнымъ а навѣтъ и веселымъ. „Преподобный Отче — сказавъ онъ до мене — повѣрите, якъ свѣтлымъ бувъ вчерашній для мене день — якъ даже я бувъ щасливымъ. То бувъ предсмакъ той вѣчной щасливости, котру Отець небесный менѣ зготовивъ. Такого внутреннего супкою я еще не мавъ въ житіи.“ И онъ ишовъ подѣ мечъ катѣвскій! Онъ додавъ потому: „Смерть теперь для мене не есть нѣчимъ. Я знаю, где я иду!.. Правда, що я нужденный грѣшникъ — нужденнѣйшій одъ всѣхъ — правда, що Бога тяжко образивъ, але Богъ есть наймилосерднѣйшимъ. Онъ менѣ простивъ ту тяжкую провину, я маю къ Немѣ безграничне упованіе.“

Хвиля рѣшаюча надѣйшла; я подавъ ему крестъ, онъ притиснувъ его горячо до устъ и груди и заплакавъ: „Мой Богъ, мой Спаситель!“ Все було готове. Онъ укланувъ, принявъ мое послѣднѣе благословеніе а звернувшись до жовняровъ, котры его мали розстрѣляти, сказавъ до нихъ: „Товарищѣ! я умираю яко Христіанинъ. Не дѣлайте такъ, якъ я дѣлавъ — почитайте вашихъ настоятелей.“ Еще разъ я его обнявъ — одна еще хвиля и раздавъ ся зловѣщій грохѣтъ... Душа его явила ся передъ Богомъ, котрый кающому грѣшникови радо прощае.

Скажи менѣ теперь, любый Читателю, що ты думаешь о такой религіи, котра есть въ силѣ наибольшого грѣшника до такой смерти приспособити? Чи не вартъ о томъ подумати?

Пожертвовали дальше на „НАРОДНЫЙ ДОМЪ“ въ А м е р и ц ѣ.
Емиліанъ Максимьякъ 0,50

SVOBODA
(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата річна 2.00

До старого краю..... 2.50

Всі дописи і гроші просимь высылати підь адресою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета виходить щодня в Середу.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders should be addressed to:
„Svoboda“ Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

Кто замовляє „Свободу“ має рівночасно заслати и предплату инакш ся не посылает.

ЩО ЧУВАТИ в СТАРОМЪ КРАЮ.

Львовська польська виставка у Львові зостала уже урядово замкнена. Тая польська виставка пустила була в курсь львось до wygrania и такь одень нїмець зь Ти роля wygrавь 60 тисячъ, а одна бїдна вдова зь горьшної Австрїи, котра купила була львось той виставки, wygrала 10 тисячъ. Нїмцї якъ видко, усе мають щасте до галицькихъ грошей.

Хочуть насъ знищити.

Поляки вь Галичинї, Румуны на Буковинї, Мадяры вь Угорщинї и російське правительство заприязнили ся на врата Ада знищити насъ Русинівъ такъ, щобъ по насъ и духъ не нахъ. Але дураки они всї! Одї имъ воювати проти божой премудрости и божого провидїня.

Вь Галичинї поляки намагають ся воїма силами,

щобъ Русинівъ недопустити не тільки до рады державной та до сойму, але и до рады повїтовихъ. На 47 радъ повїтовихъ вь руской части Галичини єсть тільки во одной маршалокъ Русинь, т. є. вь Надворной о. Мандичевскій, и може якихъ трохъ або чотырохъ вицемаршалковъ Русинівъ. Ба, вь декотрыхъ повїтахъ єсть такъ, що навѣть до видїлу нїхто зь русинівъ не належить.

На Буковинї одень нїмецькій загорьбый вурштляръ сказавъ: що мы русины маємо ся зь Вуковины забєрати геть, бо се не наша земля.

На Угряхъ треба со свѣчкою глядати, щобъ який священникъ рускій признавъ ся же онъ єсть русинь. Такъ тамъ насъ уже змадиризовано. Вь Росїи заказано навѣть молити ся по руски, тільки по московски.

Дуже багато мышей появило ся вь Гусятинщинї и вь Скалатщинї. На одинь моргъ припадає найменше 165 ямъ.

Вїденскій часописк доносить що має бути именованый епископъ суфраганъ Русинь, зь правомъ адміністрації и контролї справъ буковиньской православной церкви.

Чинь божевольного.

Вь селї Вєрбівка на Буковинї збожевольвѣ Матїй Вакуракъ и напавъ тамошну жительку Хану Гербетъ, котра була сама сь пятїлїтню дитиною дома и побивъ ей и дитину сокирою такъ, що дитина сей часъ умерла, а мати лежить безнадївно хора. Убийника одставлено до закладу божевольныхъ вь Чернівцяхъ.

Д о п и с ь .
зъ
Бельзского.

(О томъ, якъ и що то выгравъ Олекса Бруховичъ вь своей суперечкѣ сь сусѣдомъ за межу на полю.)

Олекса Бруховичъ оженивъ ся передъ кількома роками на друге село. Доки єще старий Иванъ, тестъ Олексы тримавъ господарку вь своихъ рукахъ, доти була згода и зь его сусѣдомъ Стефаномъ. Но сь часомъ навкупилося вже и старому провадити дальше госпадарку, тожъ оддавъ ю своему зятєви Олексї. Коли то уже нашъ Олекса взявъ вь свои руки госпадарку и зачавъ газдувати, ого! вже зайшла не мала суперечка межъ Олексою а его сусѣдомъ Стефаномъ. Олекса зьоравъ межу на полю. Стефанъ пославъ комісію, котра немало обохъ коштовала, но такой все то ничъ не помагало, бо ненавѣсть межъ сусѣдами не зменьшала ся, тільки щоразъ больша росла. Щобъ вже разъ той суперечкѣ добхати кінца, вынайшовъ собѣ нашъ Олекса дуже штудерный способъ: Найшовъ собѣ Олекса двоухъ товаришівъ, давъ имъ на могоричъ, и єще обѣцявъ заплатити пару літровъ гандригалъ, абы липъ штука добре повелася. Було то уже подь вечеръ, тожъ товаришѣ попрацавшись зь Олексою, поїшли до корчмы, казали собѣ дати горьвки, и радили ся межъ собою, якимъ бы то свѣтомъ сповнити свою обѣцянку. Вь томъ надходить до корчмы пожаданий имъ сусѣдъ Олексы, Стефанъ. И склало ся такъ, що вь короткомъ часѣ сидѣвъ вже Стефанъ разомъ сь товаришами Олексы при столї, потягаючи разомъ зь ними, одну по другой чардѣ горьвки. По що намъ тутъ забавляти ся при такой недоброй горьвцѣ и щобъ насъ всѣ вороны видѣли каже одень зь то товаришівъ, радше ходїмъ на „Дождовку“ (корчма за селомъ) а тамъ забавимось доки ся намъ подобаетъ. Ходїмъ! каже другий и поїшли всѣ три разомъ на тую нещастну „Дождовку“. Коли вже зайшли и тамъ нахлепались доволѣ той смердячой отруи, выйшовъ одень зь товаришівъ и поїшовъ чимъ скорше до села, щобъ дати знати Олексї, абы и онъ выйшовъ на зустрічъ Стефанови. Олекса коли почувъ одъ своего товариша о такой нагодѣ, сей часъ зобравъ ся и оба сь товаришомъ поспѣшили за село на противъ вертаючимъ зь Дождовки другому товаришу и Стефанови. Якъ ина зблизили ся всѣ разомъ до купы, кинувъ зь всею силою Олекса зь своими товаришами на Стефана и такъ несамовито перечухрала волосє и перечислили всѣ его кости, що тойже упавъ мовъ бы мертвый на землю. Тогды Олекса зь товаришами зоставили Стефана, забрались до дому, думаючи що на томъ вже конецъ. Но дежъ тамъ! Якъ то кажуть шило вь мѣшку не утаить ся, такъ стало ся и зь нашимъ мудрымъ Олексою и его товаришами. Бо коли на другий день рано зобривъ ся спытъ за Стефаномъ и найшли его на дорогѣ за селомъ змордованого такъ сильно, що заледво можъ було де що отъ него него дознатись, сейчасъ дали знати до жандармівъ. Прийшовъ жандармъ списавъ протоколы сь Стефаномъ, казавъ его сейчасъ отвезти до Сокальского шпиталю, а самъ удавъ ся до Олексы и его товаришівъ, сь котрыми такожъ списавъ протоколъ и одославъ до суду. Слѣдство судовое выкрыло все на яв и тогды потягнуено всѣхъ

трехъ товаришівъ, до отвѣтальности и то ажъ до Львова. Стали всѣ на термїнъ. Якимъ способомъ одного зь товаришівъ Олексы увольнено сего не знаю, только знаю же другого товариша и Олексу (хотїи мавъ своего адвоката) засуджено на 8 мѣсяцѣвъ тяжкой вязницѣ притомъ ще Олекса має звернути Стефанови всѣ кошталѣчєня. Олекса подавъ „рекурсъ“ однакъ звернено му назадъ безъ жадного уважлєня. А що коштовала тая Олексова штудерація, сего не знаю, только всѣ мы знаємъ, що Олекса мусѣвъ зафантовати моргъ прекрасной сѣножати, котру отримавъ одъ своего батька, а тогды полишивши жену и дѣти поїшовъ на тыхъ 8 мѣсяцѣвъ до Станїславава, що бы укѣнчити свою штудерну фїлософію вь тамтейшой академіи. А его сусѣдъ Стефанъ вылежавши пару мѣсяцѣвъ вь Сокальскомъ шпиталї, вернувъ до дому, и упрямляючи дальше свою госпадарку, чекає закимъ поверне Олекса и розпѣчне на ново свою шпекуляцію. Що то може дурный разумъ! А ту вь „Америцѣ“ чи не дѣє ся то само? Чи не часъ уже покинути дурный звичай процесуватись?

Переглядъ політичний.

Росїя.

Дотеперїшний генераль губернаторъ росїейской Польщи Гурко подякувавъ за свой урядъ, а на его мѣсце царскимъ розпорядженємъ зоставъ именованый генераль Шуваловъ.

Поляки сподїють ся для себе полєкши, бо Гурко давъ ся имъ вь ознаки такъ, якъ днесъ поляки намъ вь Галичинѣ.

Царъ Николай II вступивши на тронъ не зь божой воли, только зь власной, выдавъ манифестъ до своего народа, вь котромъ тойже обѣцєе все а все на оцѣ мати спокойный розвѣй, силу и славу Росїи, якъ и ущасливлєне всѣхъ подданныхъ.

Австрїя.

Рада державна.

Министеръ скаргу др. Пленеръ предложивъ палатѣ пословъ прелїментаръ на 1895 рокъ. Выдатки обчисленї на 636 милїонівъ, 520 тысячъ ц 870 зр. а доходы 638 милїонівъ, 585 тысячъ, 577 зр надвышка доходівъ выносятся для того 2. 457. 707 зр. т. є. 134.688 зр. больше, якъ вь бюджетѣ на рокъ 1894.

Вь Истриї розпорядивъ триєстинскій краєвий судъ, щобъ у всѣхъ истрийскихъ судахъ были печатки, друки и написи не липъ вь самой италїаньской мовѣ, якъ дотеперъ, але и вь новѣйшій

италїаньской. Италїане на се розпѣивали ся и де була написъ вь италїаньской и словиньской мовѣ а не вь самой италїаньской, то тамъ розбивали окна и здѣмали написи а мешкащѣвъ дома били, мордували. Коли пришло войско зь острыми багнетами, тодѣ италїанскї женщины зь дѣтьми на рукахъ вышлїли напротивъ и кричали: „стрѣляйте, але Словинцями насъ не зробіте!“

Боже, Боже! а у насъ вь Галичинѣ трираменный крестъ зь божихъ храмівъ рубали, здѣмали жандармы — та и пєсь не гавкнувъ! Кобъ то нашъ галичанъ мали хотєтну часть патриотизма италїаньскихъ бабъ зь Истриї, тодѣ не булобъ жадного напису по польски вь Галичинѣ.

Франція.

Французскїй парламентъ ухваливъ 63 милїоны франковъ на войну вь Мадагаскарѣ.

Вь Парижѣ живѣ годеникарь и называвъ ся Жїлїєнъ, главный зь своего скупства. Онъ мешкавъ на поддашу одного дома черезъ 32 роки. Черезъ якийсь часъ спостережено же скупаръ не выходитъ сь своего помешканя. Тодѣ полиція вывалила дверѣ и переконала ся о нечуваной рѣчи. Скупаръ лежавъ мертвый на купѣ рѣжныхъ предметовъ, а щурѣ гризли его и навѣть не злякали ся полиція. Вь хатѣ найшла полиція при трупѣ скупаря 300 тысячъ франковъ вь паперахъ и 12 тысячъ франковъ завиненныхъ у стару газету.

Испанїя.

Барселона. Вь томъ мѣстѣ зоставъ страченный анархистъ Франкъ, котрый бувъ кинувъ динамитову бомбу вь театрѣ и забивъ 20 людей а 50 страшно покалѣчивъ. Коли го вели на лобное мѣсце и коли уже катъ закладывъ гарроту на шїю убийника, тодѣ онъ закричавъ бохохульный слова: же не потребує поеднати ся сь Богомъ и вь той хвили чортъ взявъ душу его.

Бери Петре на разумъ!

Чому днесъ никто не поважає Русина? Чому Русинъ вь старомъ краю не має права? Чому жидъ ляхъ нїмець дре зь него послѣдну рубашу — а якъ русинъ почне кричати то по писку го бють и до гарешту невинно всаджають? Чому днесъ руска земля вь чужихъ рукахъ? Чому днесъ забороняють намъ рѣдну мову? Чому то насъ бють, катують то ляхъ то москаль за вѣру? Чому то насъ уважають за скотину? Чому мы великий народъ та ачъ чужой неволѣ и мусамо

бути подданими чужим цезарям, королям? Чому не жиемь вольно, весело якъ другі народы, — но все чужій кій на нашихъ плечахъ? Чому ту въ Америцѣ мы все позаду а зѣ насъ лупятъ жида послѣдній центъ

Чому русинъ не може до-робити ся на бизнессъ якъ то другі? Чому у другихъ є народный Домъ, а у насъ не ма? Чому жида роблять тысячи а тысяч дол. на рокъ черезъ посылку грошей и спровадане шпикартъ — а мы русины не можемъ ся поста-рати о свой рускій голов-ный офицъ? Чому не годна утримати ся одна руска га-зета „Свобода“ въ Амери-цѣ? Чому дуже русскихъ свя-щенниковъ не дбають о и-дею руску въ Америцѣ? Чо-му богато читають „Свобо-ду“ а за нѣ платять?

Чому Русинъ тягнеть ся до чужой „Едноты“ а до своего Союза не пристае? Чому русинъ береть калѣ-чити по словацки а по рус-кй встыдять ся говорити?

Кто зѣ нашихъ читателей въ одповѣсть найлучше не все поставленіи пытаня, доста-не хорошу надгороду. Наши братья въ Америцѣ якъ и въ старомъ краю, могутъ одпо-вѣсти и свою працю до Ре-дакцій заслати а мы помѣ-стимо.

Редакція „Свободы.“

Хины и Япанія.

Цивилизація почалась на Востоцѣ, перейшла до Евро-пы, переплыла съ Колум-бомъ море и опять зупи-нилась тамъ, зѣ одки вый-шла.

Англія розсѣяла новіи и-ден во своихъ розлогихъ по-сѣлостяхъ въ Индіи. Япа-нія порівнявши свою ста-ру цивилизацію съ европей-скою, здалось мов-бы порів-нювала старий лахъ зѣ но-вою одежою, — приняла но-віи и-ден. Хины замкненіи са-ми въ собѣ наче слимакъ въ своей хижинѣ, стали ся не-приступными для новой ци-вилізації.

Маленьке япаньске цар-ство выйшовши побѣдител-но во всехъ борбахъ съ Хи-нами, облягло своимъ хо-робрымъ войскомъ столицю найчисленнѣйшого народа на свѣтѣ.

Хины могли поставити это проти одного япанца но помимо того упали и чимъ разъ низше и упадаютъ безъ славы. Теперѣшная война по-добае на боротьбу старыхъ инвалидовъ зѣ молодцами полныхъ силъ и одваги. Япончики мають либераль-ного монарху, а хинчики гнуть карки въ приста-рѣломъ, дикомъ деспотизмѣ; япончики вооруженіи по е-вропейски, хинчики выйшли зѣ лопатою на сонце. Посѣдане Корен, котре було причиною войны, есть вто-

рорядной ваги, въ порівна-нью съ теми хосенными на-сѣдками, якы выпадуць зѣ той борбы для цивилизації.

Вѣковий непроступный „хиньскій муръ“, котрый колись служивъ охороною проти дикого варварства а днесъ стоить проти новочас-ной европейской цивилиза-ції, розпадетъ ся и сего-днешня цивилизація и про-свѣтня идея обойме прое-торонную землю Хинчи-ковъ. Тодѣ одинъ ще на весь свѣтъ остане ся муръ — муръ російского деспотиз-ма. Але не довго онъ стоить ме. Незабаромъ обвалить ся.

Дописъ.

Ramey Pa.

Хвальна Редакція!

Дивуемъ ся що де-куда знаходять ся наши братья Русины такъ мало-зрачній що предплачуютъ ту стару шмату „жидовскій Вѣст-никъ“, котрый хвалить ся органомъ церковнымъ. Зѣ обуренемъ протестуемо на тую ложь, бо церковна газета не повинна попера-ти жидовъ зѣ Майфилдъ, зѣ Олифантъ и намавляти на-шихъ людей щобъ у нихъ куповали и грошій на ихъ рушны посылать якъ то робить „Вѣстникъ“. Се ганьба, се встыдъ для насъ Русиновъ, яку робить „Вѣстникъ“ и кличемо до здоровомысля-чихъ нашихъ земляковъ що бы той шмату до рукъ не брали и за ню не платили.

Русины зѣ Ramey.

Учѣтъ ся читати!

Одколи появилась „Сво-бода“, много изъ нашихъ ту-крайныхъ повязало охоту до чи-тання и ти що не вмѣли чи-тати позамовляли собѣ че-резъ Редакцію рускй букваръ а теперъ уже и „Свобо-ду“ могутъ читати.

Се насъ дуже радуе и мы кличемо до нашихъ доро-гихъ земляковъ, котри не у-мѣють читати, най собѣ бе-руть прикладъ зѣ другихъ и най берутъ ся до учения читати и свое имя подпи-сати.

Читати не есть ничъ инчо-го, якъ познати значки, ко-трыми оденъ чоловікъ о-значаетъ свои мысли и думки на паперѣ для хосна друго-го. Оденъ знае щось мудро-го и тоє що знае, переае значками свою думку на бумагу. Чоловѣкъ, котрый знае чи-тати, може статись ученымъ и въ своей хатѣ: читаючи книжки всякого рода.

Чоловѣкъ, котрый не знае днесъ читати, то стоить гор-ше одъ скотины. Днесъ ско-тины не вольно бити, а чо-ловѣка ще днесъ мучать и нема кому обстати, бо онъ самъ доженъ обавляти ся за свою кривду. Але якъ обаветь ся, наколи не знае

якъ и одки почати, бо тем-ный, не просвѣщенный.

Знати читати: се ключъ до скарбу науки и просвѣ-ты — протое берѣть ся до бу-квара!

СТАРЫЙ ВОВКЪ

Изнемогъ ся старый вовкъ, Ледве що плететь ся, Ажъ зѣ ягнятами вѣвця На поли пасеть ся.

Приходитъ онъ до вѣвцъ, Ставъ на задній пятахъ, Просить собѣ на обѣдъ Одного ягняти.

Та и каже, що: „не дамъ, Не мой ягнята, А отъ он-де тато ихъ, Попроси у тата!“

Пойшовъ вовкъ до барана, Ставъ его бламати, Щобы ему на обѣдъ Ягня яке дати,

А той тільки въ гору гоць! Якъ трѣснувъ рогами, — Такъ старого й покотивъ До горы ногами!

Подоинявъ ся старый вовкъ Ледве що плететь ся, Ажъ дивить ся: изъ лошамя Кобыла пасеть ся.

Подоинявъ онъ и туды, Ставъ на задній пятахъ, Просить собѣ на обѣдъ Въ кобылѣ лошаги.

Та и каже, що: „не дамъ! Не мое лошатко, А отъ каже на горѣ Ходить его татко!“

Вовкъ до огера иде, Ставъ его бламати, Щобы ему на обѣдъ Лоша тее дати.

А той каже ему: „Стої! Пораджу ся мамы“. Обернувъ ся, якъ крисне Его конытами!

Ажъ на гони стариганъ Полетѣвъ до лиха, Покотивъ ся разѣвъ пять, Подоинявъ ся зѣ тиха.

Иде далѣй старый вовкъ, Ледве що плететь ся, Ажъ зѣ пацятами свиня На горѣ пасеть ся.

Иде обѣдний и туды, Ставъ на задній пятахъ, Просить собѣ на обѣдъ Одного пацяти.

Та и каже, що: „Не дамъ, Не мой пацята, А онъ, каже, попроси, Коли хочъ, у тата!“

Иде вовкъ до кабана, Ставъ его бламати, Щобы ему на обѣдъ Поросятко дати.

А той его примостивъ Задомъ надъ скалою, Та съ переду якъ турнувъ Вовка головою.

То такъ обѣдний стариганъ Зѣ горы и покачавъ ся... И лежавъ онъ та й лежавъ, Далѣй обѣзавъ ся:

„Оттакъ, каже. коли хочъ Що небудь зробити, — То до батька не ходи Порады просити!“

Руданскій.

Читайте люде пригоду ста-рого вовка и по два три ра-зы и знайте що той старый вовкъ зголоднѣлый дома-

гавъ ся своего права, посѣля-котрого ему належалось бра-ти, де що напонавъ, але е-го все одсылаю до старпо-го, т. е. до власти. Такъ са-мо рускій народъ голодный на власной земли домагаетъ ся своего права а ему кажутъ: иди до царя, пиши до мо-нархи. Нѣ! не треба проси-ти, только смѣло брати то, що намъ належить ся. Нѣ-мець, Лахъ и на руске пе-рехрещенный варягъ посѣдае нашу землю а мы зѣ голо-ду якъ той вовкъ гинемо и намъ кажутъ просити ласки за свое. Нѣ! не хочемо ла-ски оддай крадене наше до-бро!

Такъ Русины въ старомъ краю мають поступати.

ОМЕЛЯНЪ ОГОНОВСКИЙ

докторъ философіи, профессоръ русской мовы и литературы въ университетѣ львовскомъ, членъ академіи наукъ въ Кра-ковѣ, доволѣтній голова товариства „Просвѣтъ“, почетный членъ „Просвѣ-ты“, товариства имени Шевченка. Рус-ского товариства педагогического и пр. и пр. упокоивъ ся 16 рус. въ полудне — по не-долгой недугъ за ураръ сердца въ 61 роцъ своей жизни.

И мы Русины зѣ далекой чужины подѣляючи сму-токъ и печаль Матери Ру-си-Украины и надъ свѣ-жою могилкою неустраши-мого борця за свободу и волю русского наро-да и невсипущого труженника око-ло добра закова-ныхъ рабовъ кличемо:

ВѢЧНАЯ ПАМЯТЬ
Батьку Омеляне!

Просимо русскихъ священ-никовъ патриотѣвъ одира-вити Службу божу за упо-кой б. п. Омеляна Огнов-ского и подати о томъ звѣ-стку до Редакцій. Се буде по-лекша для сумуючей роди-ны и всей Руси, що мы въ Америцѣ знаемо цѣнити му-жовъ працѣй и заслуги.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ
Недалеко лигайского дѣпа
въ
Mt. Karmel, Pa.

Поручае любымъ крайнамъ свой добре заосмотреный
ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и ци-гары наилучшого сорта.

Таный и выгѣдний нѣчлегъ

Снѣдане, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешево.

Попробуйте!

Календари „Просвѣты“ и „Ставропитиіи на рокъ 1895 буде можъ получить съ кон-цемъ мѣсяця Новембра въ Редакціи „Свободы“

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Creek Store Company)

415 Shamokin Str,
въ ШАМОКИНЪ ПА.

Поручае мѣсцевымъ Руси-намъ и на околицію свой богатый складъ всякого ро-да викуталѣвъ и майнер-скихъ знарядѣвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки все овощи
Зеленина и сушенна.

Е чернушка,
Е петрушка.

ДОКТОРЪ

H. BEATTIE BROWN, M. D.,
129 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣмъ братьямъ Русинамъ въ Юн-кереъ радимо въ разѣ слабости ула-гивать до него.

УВАГА.

Хотѣй приступити до „Со-юза“ най посылають вступ-не и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара по-дѣ адресою.

Rev. J. Konstankiewicz
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

* Звертаемъ увагу всѣхъ нашихъ Русинѣвъ, що мае-мо на складѣ всякы книжки школьный буквари, читанки, одѣ первой до третьей кля-сы. Маемо такожъ всякы поучаючи книжки зѣ об-щества „Качковского“ и другихъ. Маемо Молитвос-ловы „Кормъ Души“ Есть то одна зѣ найкрас-шихъ книжокъ до моленя зѣ чотырма кольороваными образками и 50 на чорномъ тлѣ Такъ само маемо Исто-рію Руси и книгу о „На-сѣдованію Иисуса Христа“ Ти книжки повинни нахо-дити ся въ каждой хатѣ руского робѣтника.

Неодовга надѣйдуть роз-личного рода образки, обра-зы зѣ рускими подписами.

РУСКА ТОРГОВЛЯ
ОСНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВ-
НЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И
РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во ЛЬВОВЪ въ ГАЛИЧИНЪ

Поручае своимъ землякамъ
въ Америцѣ всякого рода
вещи церковныя а именно:

Евангеліе нового изданія въ
различныхъ прехорошихъ
оковахъ и оправкахъ отъ 55 з.
р. до 225 злр. Плащаницы
на полотнѣ отъ 18 злр. до
42 злр. на шолковой матеріи
отъ 48 до 130 злр. Фелоны,
Стихарѣ, Хоругви. Фаны,
Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты
всякого рода, Патрици, Ча-
шѣ, Кадилницѣ, Дарохра-
нительницѣ, Пауки, лихтарѣ,
альпаковин, мосаяжніи, и
диновин. Всякіи книги цер-
ковныя, а особливо поручае о-
бразы до Иконостасовъ въ
хорошей работѣ по дуже у-
мѣреннихъ цѣнахъ, на поло-
тнѣ якъ я посылавъ уже до
Шенандоага Па, Фрілянда
Па, Миннеаполиса Минн. а
всѣ были совершенно удовле-
влены о чомъ ся переконати
можно.

Чувъ я що въ Америцѣ забе-
рають ся жида продавати
церковныя вещи и кажутъ со-
бѣ за лхій товаръ надзви-
чайно дорого платити, для
того прошу всѣхъ а особли-
во Всечестне руске Духо-
венство и братства цер-
ковныя, котрымъ лежить на
серцю украшеніе домовъ бо-
жыхъ, щобы съ своими по-
требамъ до мене удавались,
я всѣ замовленія яко Русинъ
и вашъ родимецъ якъ можъ
наитаньше и найсовѣстнѣй-
ше виготовлю. Для того не
дайте ся ошуквати отъ лю-
дей, котри не мають изобра-
женія о церковныхъ вещахъ.
При замовленіяхъ або, об-
сталунокъ, прошу зарозомъ
и грошѣ прислати, а слибъ
замовленіе болѣе стояло
якъ 200 злр. или 100 дол.
то прошу долучити еще 10
злр. особно на таксу, котру
треба заплатити американо-
скому конзулеви въ Вѣдн
за подтвержденіе рахунку.

Всяки замовленія прошу по-
сплати черезъ „Свободу“
Цѣнники можно получить
въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтениемъ
Михаилъ Дыметъ.

**ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ**
въ
ОЛИФАНТЪ ПА.

Поль зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстнаго руского патриоты.
Есть се наилучшие заосмо-
треныя зѣ всѣхъ шторѣвъ
во всѣ потребныя товары и
всякого рода по якъ най-
таньшой цѣнѣ.

Каждый тамошний Русинъ
уважаючи себе правдивымъ
и ширымъ патриотомъ, най-
спѣшитъ до своего руского
штору. Особенно нашъ га-
здынь най йдутъ громадно!
Нащо Юськѣвъ, Шмулѣвъ
спомогати? Идѣть до своего.

T. TALPASZ,
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ.

246
PEARL ST
SHAMOKIN, PA.
Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

— Що за Талпашъ? Звѣдки онъ?
— Та-жъ, краинѣ нашѣ милѣй
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляютъ силы!...

— Що за брындаа й пиво тамъ!
— Обходитъ ся файно!
— Обслужуге ахъ братамъ!
— Танько надзвичайно!

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ
Рускій
— ЕДИНІЙ —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧІЙ

Вилксбаръ и околнцѣ,
Его камѣнне подъ будову
есть наитаньше, а работа
наитривальша.

Будуе мосты и дома, має
власнй конѣ до звозу
матеріалу.

Дае кериджѣ на похороны
на весѣля, хрестины и т. і.

Мешкае
на River Side,
Недалеко Руской Церкви.

BOLESŁAW SEEGER
Поручае ся ласкавой памя-
ти крайновъ що въ его сало-
нѣ завсе свѣже пиво и ро-
жнорѣдныя напои.
Хороша саля для забавъ и
братскихъ засѣданъ.
168. Warren & Dodley Sts.
JERSEY CITY N. J.

W. BUDZYNSKI.
122 Cedar Str.
New York.

Помежи Green-
wich i Washing-
ton улицами.

АГЕНТУРА
КОРАБЕЛНА
И КОЛІОВА.

Спродаетъ шифкарты на най-
лѣпшій линіи морской на
Бременъ и Гамбургъ. Посы-
лае грошѣ до всѣхъ части
свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко
свой чоловѣкъ обходитъ ся
съ людьми сумлѣнно.

ПЕРША РУСКА
ГРОСЕРНЯ
въ Джерси Сіті.

Поль числомъ 102 Моррисъ
улицы.

Крайне повертаючи до кра-
ю чи приходячи съ краю,
най зайдуть тамъ а будутъ
услужени по широ руски.
Тамъ дастъ ся имъ добру
раду и пораду о всѣмъ що
только потребно.

НАЙБОГАТША
Гросерня и Dry Goods
I. ТАЛПАША
и Я. ЖИЛИЧА

727. Commeree Str.
ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до
долу въ наилучшіи товары
съ першой руки Все свѣже.

Крайне не оминайте сво-
ихъ, бо бувъ бы великій
грѣхъ! и не слава для ру-
ского народа, не забудте

**J. TALPASZ &
J. ZYLICZ**

D OLDENBURG
ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО-
РОНОВЪ.

77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до
него.

KRIMMERT,
Продаю наитаньше шифкар-
ты до старого краю и послѣ-
дую грошѣ въ якъ найкорот-
шій часъ пенио, безопасно
безъ жадного клопота.
Колько то уже людей послѣ-
ало грошѣ до старого краю
и купило у мене шифкарты?
а еще жаденъ не скажывъ
ся що му була яка хибя.
Поручаюся память моймъ
краинамъ, остаюся съ глибо-
кимъ поважанемъ, а не забу-
вайте на
F. MISSLER

САЛОНІСТИ!
Се иде о вамъ добро познакомитися
зъ нами.

Сли кто купитъ у насъ хоть разъ,
а переконаеся що добрый зробивъ
интересъ.

Зголошуйтеся до нашего складу, або
посылайте о пробку (sample)
зъ глибокимъ почтениемъ

EMANUEL GROSS.
Importer of Wines and Liquors
Головный складъ 357 Henderson Str.
38 ESSEX STR. JERSEY CITY
NEW YORK.

FRANK WEIHEL
Наитаньшій
Наитуньшій
а
на часъ напра-
вить кождому зигарки, зи-
гары и все що въ zakresъ
годинникарскій входить.
131 YORK STREET
JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER,
101 MORRIS STREET,
межи Washington a Warren
улицами.
Jersey City.
Поручае свой складъ винъ,
заграничныхъ всякого рода
пива, медъ, горѣлку лікери
по наитуньшой цѣнѣ.
Незабудьте за него.

R. H. MORGAN,
9 W. CENTER ST.
SHENANDOAN PA
ФАБРИКАНТЪ
Прапорѣвъ (фанъ)
Хоруговъ, Одзнакъ,
Ласовъ, Шапокъ для Братствъ.
Фана для парады зъ най-
лѣпшого едвабу; чотыри и
пѣвъ черезъ шесть и пѣвъ
стѣлъ со всѣма приборами
\$25, и 26.75
Прапоры больша зъ наитаньшой мате-
ріи по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00
Пишѣть по цѣнники и по
пробу до:
R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAN, Pa.

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковъ посѣщай,
„Свободу“ читай! Русь святую люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ лютерю не грайте, только
грѣшъ падѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинѣтесь по центови! Се не запомняйте!..... Буде зъ васъ!